

Szkolenia dla personelu medycznego oraz niemedycznego
- kontakt z pacjentem cierpiącym na zaburzenie
psychiczne oraz jego rodziną

Komunikacja kliniczna w trudnych sytuacjach

MATERIAŁY NA IV PODKARPACKĄ
KONFERENCJĘ RATOWNICTWA
MEDYCZNEGO W NISKU, WRZESIEŃ 2018

DR N. MED. ALEKSANDRA WIECZOREK
MGR KAROLINA ZAŁĘGA

ZADANIE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO PROGRAMU
ZDROWIA NA LATA 2016-2020

Szpital Babińskiego
w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

Ministerstwo Zdrowia

NPZ
NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

Kim jesteśmy?

Szkolenia dla personelu medycznego oraz niemedycznego
- kontakt z pacjentem cierpiącym na zaburzenie
psychiczne oraz jego rodziną

- Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie

- Projekt szkoleniowy „Kontakt w leczeniu”

Zadanie publiczne Nr NPZ.CO3-2017 pod nazwą „Szkolenia dla personelu medycznego oraz niemedycznego kontakt z pacjentem cierpiącym na zaburzenie psychiczne oraz jego rodziną”, finansowane ze środków Ministerstwa Zdrowia w ramach Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych

Komunikacja – czym jest?

- **Przekaz informacji**, idei, emocji za pomocą słów, obrazów, znaków graficznych, etc
- **Cele: uzyskanie porozumienia**; wymiana informacji; uzgodnienie poglądów; wyrażenie myśli i przekonań; wydawanie poleceń; uzyskanie pomocy; pomaganie innym, uczenie się i nauczanie innych

Niektóre zasady aktywnego słuchania

- Daj czas
- Słuchaj: parafraza, odzwierciedlanie, prowadzenie
- Koncentruj się na rozmowie
- Nie oceniaj
- Nie przerywaj
- Uwzględnij znaczenie komunikacji niewerbalnej

Trudna sytuacja czy trudna komunikacja?

- **Trudna sytuacja:**
  - codzienność w pracy Ratownika Medycznego: stan zagrożenia życia i zdrowia
  - presja czasu i odpowiedzialności
  - sytuacja podwójnie trudna: **kontakt z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi** i/lub z jego rodziną
- **Trudna (zakłócona) komunikacja** -> to komunikacja nieefektywna -> potęguje stres, utrudnia realizację zadań, przyspiesza wypalenie zawodowe...

Specyfika komunikacji z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi w pracy Ratownika Medycznego

- Wiedza
- Obserwacja
- Umiejętność przeprowadzenia rozmowy (pytania otwarte i zamknięte; prowadzenie)
- Okazanie zrozumienia
- Zapewnienie o chęci i gotowości do udzielania pomocy
- Wyrażenie swojego zdania, przedstawienie sposobu rozwiązania problemu
- Praca zespołowa

Trudna sytuacja – przykład kliniczny

Godz. 9.00 ZRM jedzie do domu mężczyzny 35 l, w Przemyślu. Pomoc wzywa żona: mąż obudził się z dusznością, zlany potem, z ciężkim biciem serca oraz drgawkami. Nie stracił przytomności, jest pobudzony. Trudno się z nim porozumieć. Żona płakała

Komunikacja
nieefektywna

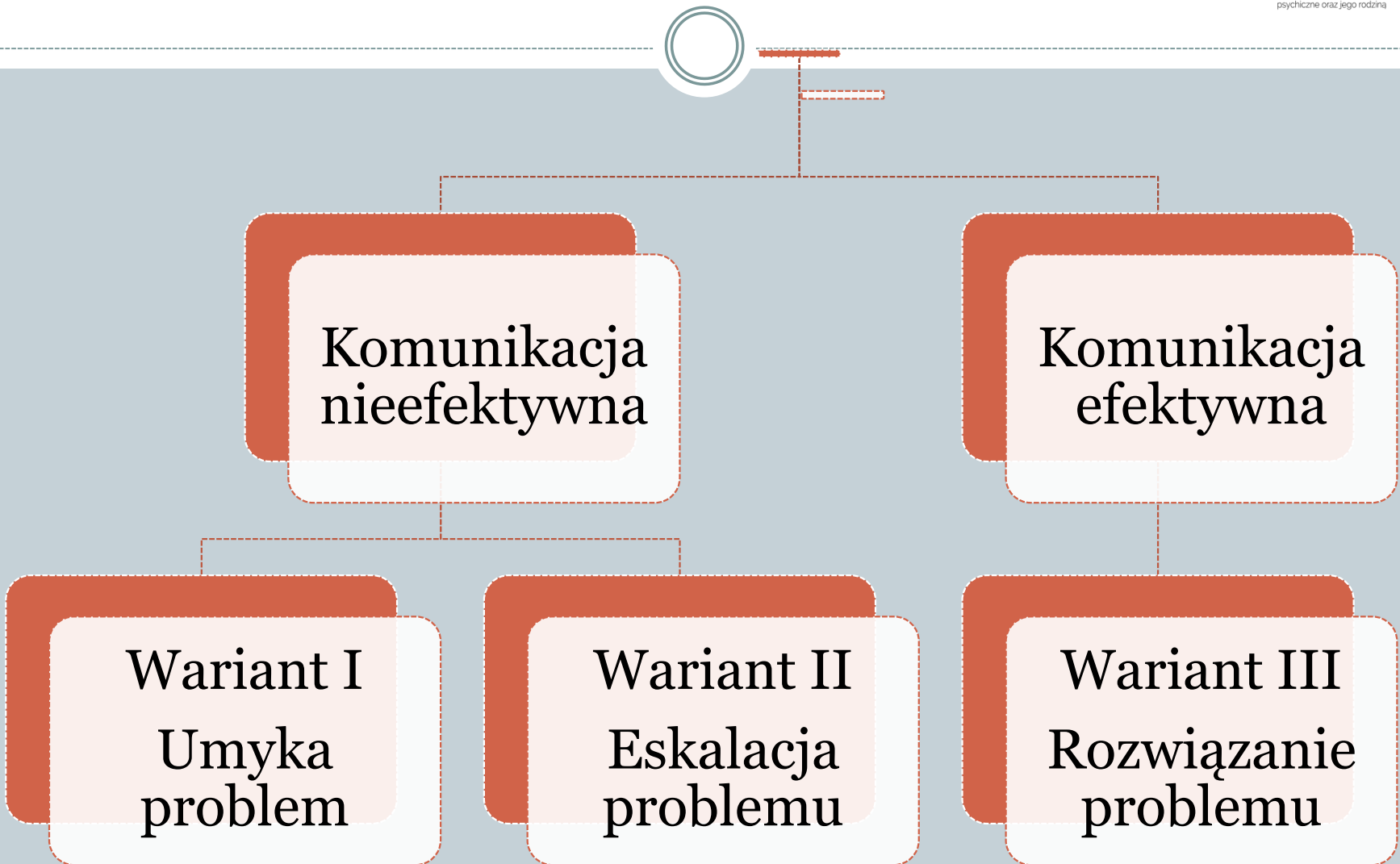
Komunikacja
efektywna

Wariant I
Rozmowa z
pacjentem

Wariant II
Rozmowa z
rodziną

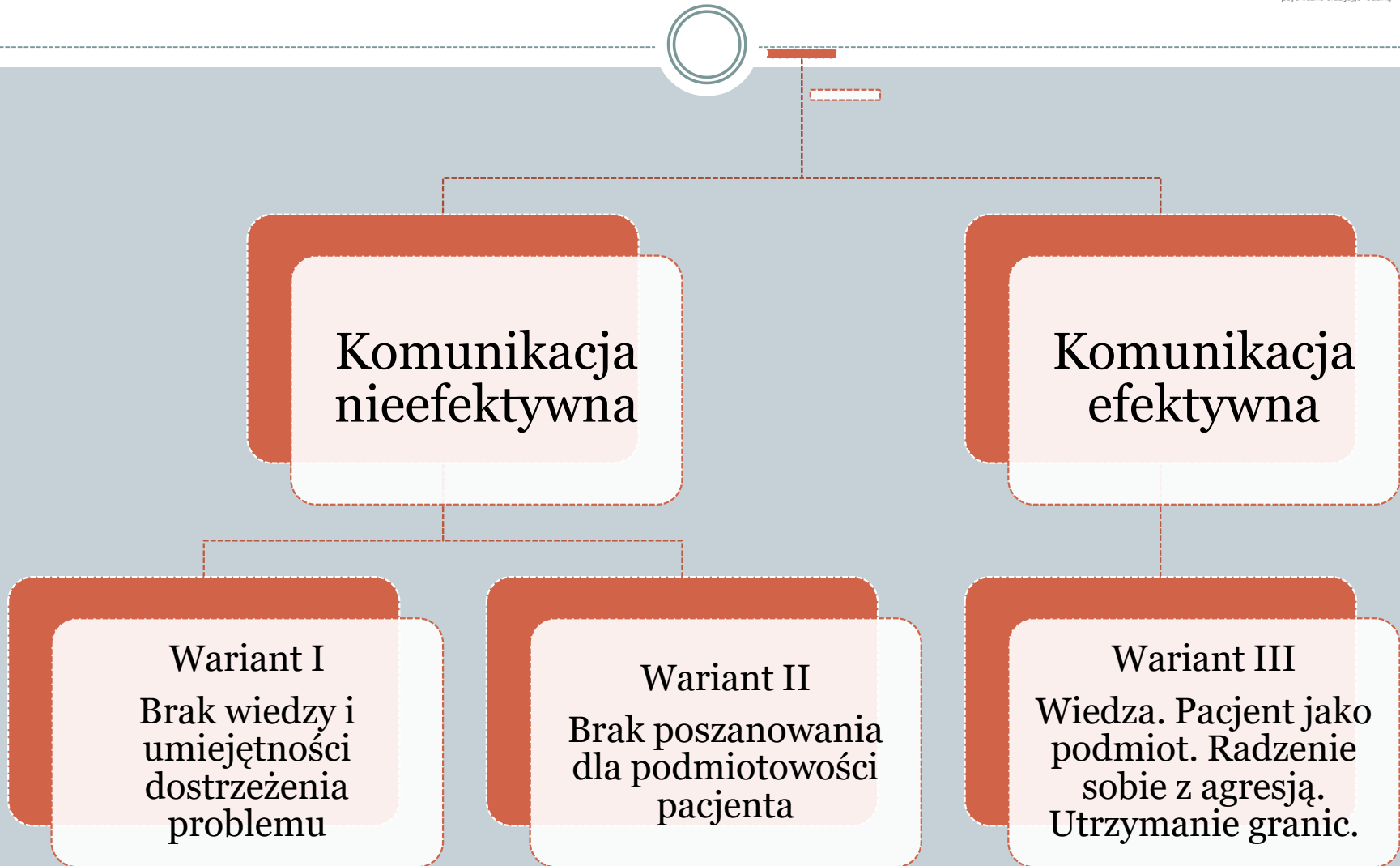
Wariant III
Rozmowa z
pacjentem i z
rodziną

Trudna sytuacja – przykład kliniczny

Trudna sytuacja – przykład kliniczny

Jak radzić sobie z agresją, konfliktem?

F – fakt

U – uczucia

K – konsekwencje

O - oczekiwania

FUKO – przykład zastosowania

Widzę, że każdy z Państwa chce nam coś ważnego powiedzieć. Taka sytuacja budzi **dużo napięcia i zdenerwowania**. Ale jeśli wszyscy będziecie mówić równocześnie i będzie się przekrzykiwać, to my nic **nie usłyszymy i nie dojdziemy do porozumienia**. Proponuję, abyśmy **spróbowali spokojnie porozmawiać i żeby każdy mówił po kolei**.

Płaszczyzny komunikacji - Teoria Fridmanna Schultza von Thuna

Szkolenia dla personelu medycznego oraz niemedycznego
- kontakt z pacjentem cierpiącym na zaburzenie
psychiczne oraz jego rodziną

n
a
d
a
w
c
a

Płaszczyzna faktów

Płaszczyzna relacji

Płaszczyzna ujawniania
siebie

Płaszczyzna apelu

o
d
b
i
o
r
c
a

Płaszczyzny komunikacji

- To co zostało powiedziane, a to co zostało usłyszane, zależy od płaszczyzny, z której komunikat wyszedł i na którą trafił

KOMUNIKAT WYPOWIEDZIANY PRZEZ NADAWCĘ

INFORMACJA ODEBRANA PRZEZ OBIORCĘ

Płaszczyzny komunikacji

R: pacjent nie ma duszności

P: on nie widzi u mnie duszności, ale skąd może wiedzieć, co mi dolega

FAKT

R: chcę uspokoić pacjenta

P: denerwuje się, że nie potrzebnie przyjechał

RELACJA

**„NIE WIDZĘ
DUSZNOŚCI!”**

R: nie ma powodu do niepokoju!

P: Poucza mnie. Chce mi powiedzieć, żebym się wziął w garść

APEL

R: jestem ekspertem. Wiem, co mówię

P: Tylko mu się wydaje, że coś wie. Jakże on ma kwalifikacje, żeby stawiać takie diagnozy

UJAWNIANIE SIEBIE

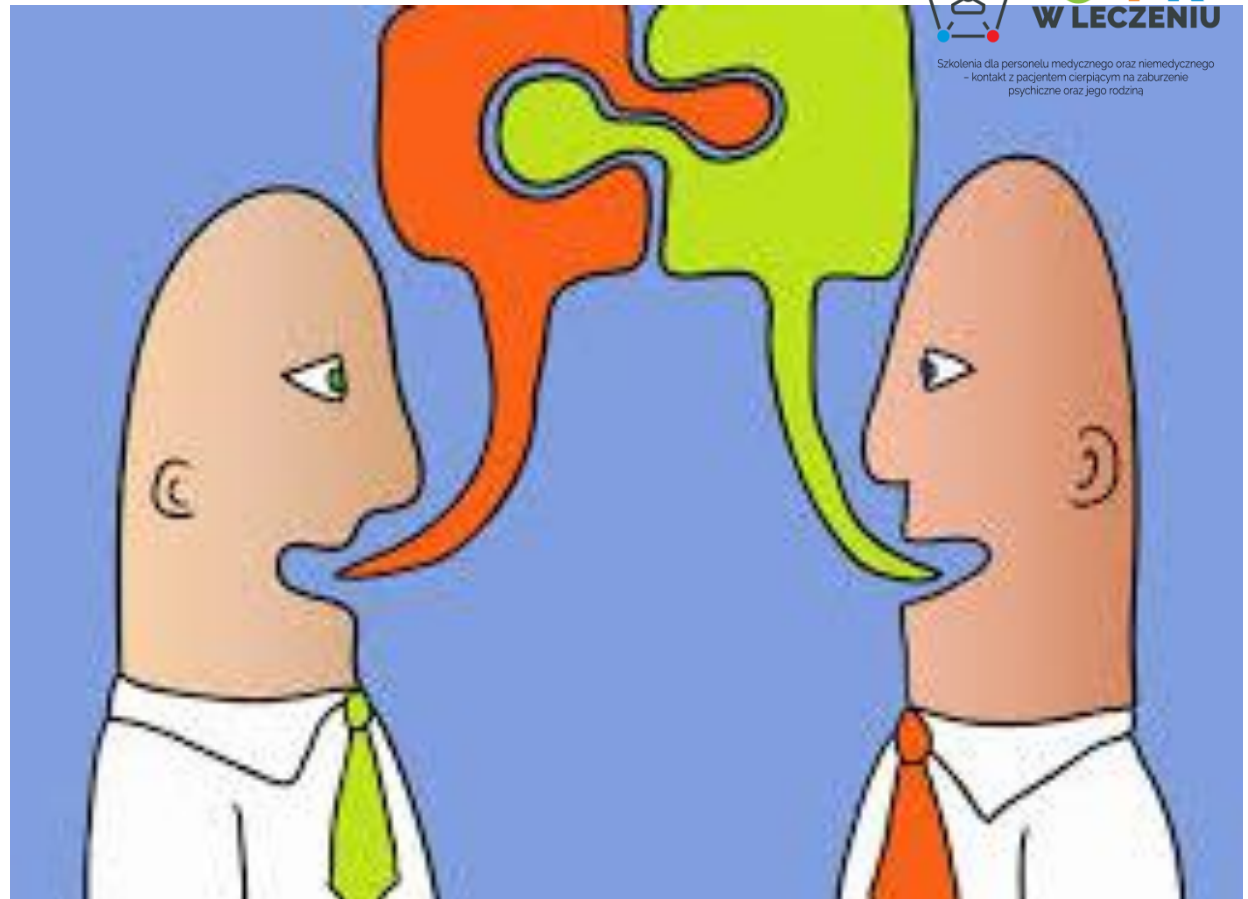
SZPITAL KLINICZNY
IM.DR. JÓZEFA
BABIŃSKIEGO SPZOZ
W KRAKOWIE

www.kontaktwleczeniu.pl

www.babinski.pl

Szkolenia dla personelu medycznego oraz niemedycznego
- kontakt z pacjentem cierpiącym na zaburzenie
psychiczne oraz jego rodzina

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ!